

EVENTYRHAVEN

**PÆDAGOGISK LÆREPLAN EVENTYRHAVEN 2023 MED
EVALUERING**

RAPPORTEN ER HENTET: 26-06-2023
HERNING KOMMUNE

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	6
2.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
2.2	Pædagogisk læringsmiljø	8
2.3	Samarbejde med forældre om børns læring	9
2.4	Børn i udsatte positioner	10
2.5	Sammenhæng i overgange	11
3	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	12
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	12
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	12
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	14
4.1	Alsidig personlig udvikling	14
4.2	Social udvikling	15
4.3	Kommunikation og sprog	16
4.4	Krop, sanser og bevægelse	17
4.5	Natur, udeliv og science	19
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	20
5	EVALUERINGSKULTUR	22
5.1	Evalueringskultur	22
5.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	23
6	MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING	24
6.1	Arbejdet med den pædagogiske læreplan	24
6.2	Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø	25
6.3	Inddragelse af forældrebestyrelsen	26
6.4	Det fremadrettede arbejde	26
7	UDVIKLINGSPLANER	28

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

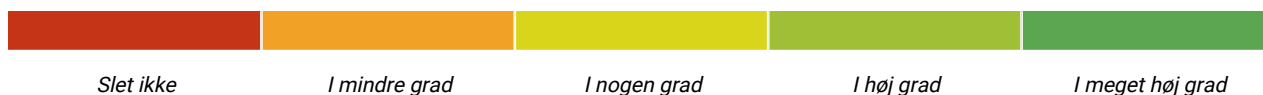
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddets pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

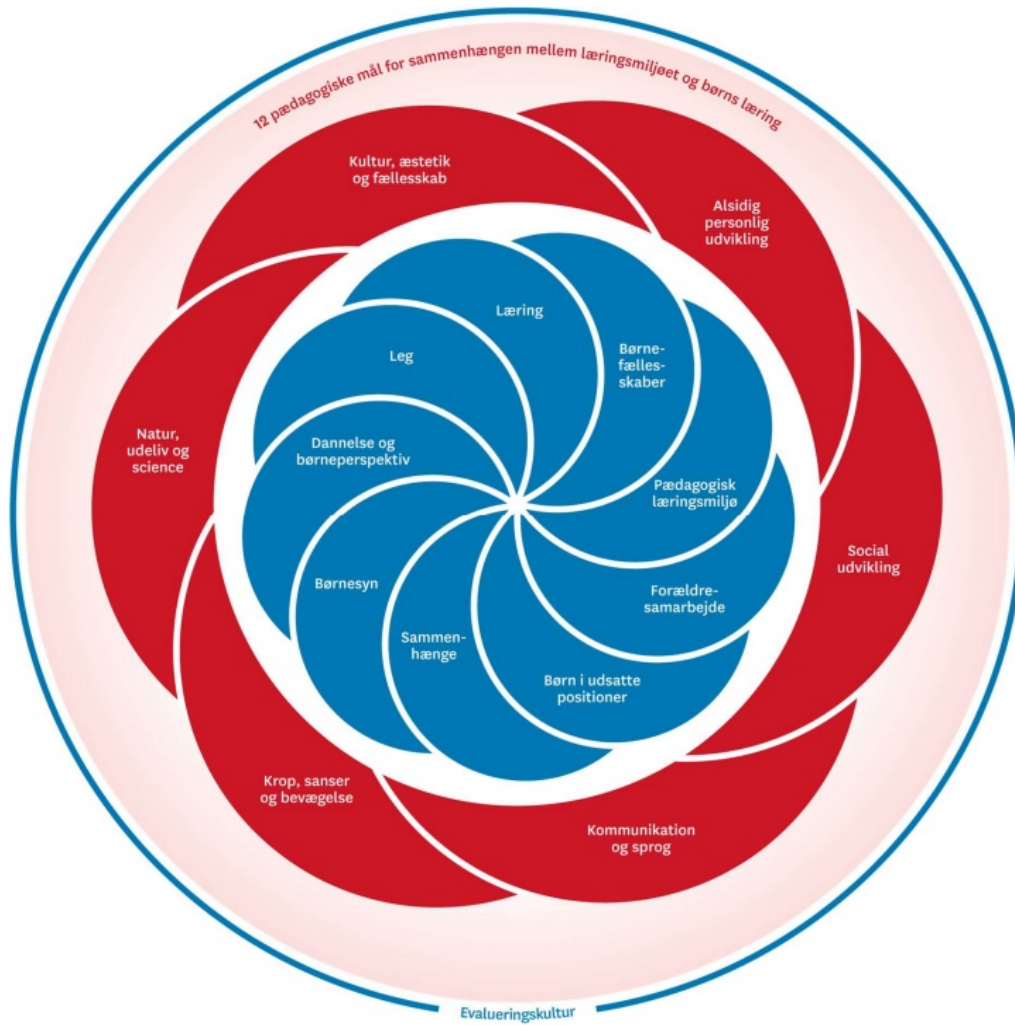
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Eventyrhaven

Eventyrhaven er en aldersintegreret daginstitution for børn i alderen 0-6 år. Eventyrhaven er beliggende i Aulum by og i Hodsager. Vi befinder os i tre huse, afdeling Puff og Hobbitten i Aulum, samt afdeling Regnbuen i Hodsager.

I afdeling Puff er der en vuggestuegruppe med ca. 18 børn og ca. 100 børnehavebørn fordelt i 4 grupper. 3 grupper med børn i alderen 2,9 - ca. 5 år og en gruppe med 30 - 40 børn i alderen 5 - 6 år.

I afdeling Hobbitten er der 3 specialgrupper med ca. 21 børn, og en almen børnehavegruppe med ca. 30 børn. Specialgrupperne modtager børn med varig fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse og har også ansat en fysioterapeut og en ergoterapeut.

I afdeling Regnbuen er der vuggestuegruppe med ca. 8 børn, og børnehavegruppe med ca. 30 børn.

Ledelsen:

Den daglige pædagogiske og administrative drift varetages af en institutionsleder, samt 2 pædagogiske ledere.

TVÆRS teamet:

Til at understøtte det pædagogiske arbejde i afdelingerne har vi to nøglepersoner. En sprogvejleder på 30 timer ugentlig og en AKT (trivselsvejleder) på 30 timer ugentlig, en AKT på 10 timer ugentlig (trivselsvejleder og ergoterapeut 5 timer ugentlig). Begge er en del af TVÆRS-teamet, sammen med den pædagogiske leder for Almen og Institutionslederen. TVÆRS teamet arbejder i alle tre afdelinger.

Eventyrhavens vision:

Vores vision er at være et dagtilbud, hvor der er udvikling og høj faglighed, og et fast fokus på, at "Vi er her for at skabe det bedste dagtilbud for børnene, så de trives, udvikler sig, dannes og lærer".

Den pædagogiske strategi bygger på en systemisk tænkning med udgangspunkt i Herning Model Dagtilbud og elementer fra relationsarbejdet og den pædagogiske sensitivitet i ICDP, som samles i den pædagogiske læreplan.

Vi vil skabe en sammenhængende ramme om en tryk, god og indholdsrig hverdag i Eventyrhaven.

Vores pædagogiske læreplan og det pædagogiske grundlag vil sikre, at vi arbejder med læring på en systematisk, synlig og kvalificeret måde med ressourcefokuseret tilgang til barnet, så barnet bliver så dygtig som muligt og rustes til at begå sig videre i livet. Barnets perspektiv er centralt i Eventyrhavens pædagogiske arbejde, og det pædagogiske er tilrettelagt ud fra, at relationer er grundlæggende for al udvikling og trivsel.

Vores pædagogiske læringsmiljøer skal tilgodese alle børns behov ved at tilrettelægge hverdagen med udgangspunkt i børnegruppen og barnet. Vi vil inddrage forældrene i et forpligtende og ligeværdigt samarbejde.

Vi vil løbende tilpasse Eventyrhaven, så den til enhver tid kan være økonomisk bæredygtig.

Læreplanen er udarbejdet for hele aldersgruppen 0-6 år. I det pædagogiske arbejde, særligt i forhold til de 6 læreplansteamer, differentieres der i forhold til aldersgrupper og specialgrupperne. Der er ingen ambition om, at alt er nået på et bestemt tidspunkt, eller vil være lige meget i fokus. Børnegruppen og vores vilkår forandrer sig hele tiden, og vi skal kunne justere og tilpasse efter disse betingelser.

Nogle børn vil ikke nå at kunne indfri det at være i en leg med andre eller lignende, og vi står gerne på mål for, at det vigtigste er, at børnene trives og udvikler sig så meget, de kan. Det er i sig selv den succes, vi søger.

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn og børneperspektiver

Børn skal være børn i Eventyrhaven, og deres tid her i Eventyrhaven er værdifuld og meget mere end bare et forstadium til skolen og det videre liv. Som mennesker har vi en grundlæggende ret til at blive mødt i vores forskellighed og med plads til at udvikle os i vores eget tempo. Med stor respekt for barnets udgangspunkt er det vores fornemmeste opgave at støtte barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse gennem nærvær og nysgerrighed. Børnene skal have plads, tid og ro til at være børn.

Børn gør deres bedste og vil samarbejde – det er vores ansvar som pædagogiske medarbejdere at møde børn ressourcerorienteret og med positive forventninger. I Eventyrhaven vægter vi relationer højt, for vi er af den overbevisning, at hvis vi som mennesker, store og små, skal lykkes, kræver det, at vi kan etablere sunde og stærke relationer til andre mennesker og ikke mindst til os selv. Det er i samspejlet med andre, at vi oplever at lykkes. I Eventyrhaven skal børnene støttes i at kunne mærke sig selv, være nysgerrige og kunne være kritiske over for det, de møder.

At kunne "træffe de gode valg" er ikke altid nemt. Det appellerer til, at vi har mange forskellige kompetencer, særligt evnen til at være både social og kunne være sig selv. Evnen til at finde sit kulturelle fodfæste og nysgerrighed, at være kritisk, demokratisk og hensynsfuld/empatisk er centralt i Eventyrhaven. Mestring af følelser er grundlæggende i hele barnets periode i Eventyrhaven og alle følelser er lige vigtige. Vores fokus er, at anerkende barnets følelser og give barnet de bedste strategier til at håndtere og rumme dets følelser på den mest hensigtsmæssige måde.

Pædagogiske medarbejdere (pædagoger, terapeuter og pædagogmedhjælpere), der leger og/eller er fordybede i de magiske øjeblikke, er en dækkende beskrivelse af, hvornår vi lykkes som dagtilbud. Relationer, der emmer af tillid og nærvær, med følelsen af at vi er det helt rigtige sted – lige nu og sammen. Børn og voksne, der er nysgerrige og viser interesse for sig selv, andre og det omkring dem. Når vi møder noget, vi ikke kender eller har prøvet før, er vi nysgerrige og undersøgende. Sådan ser hverdagen ikke altid ud, men det er vores klare målsætning.

Det skal give mening for barnet/børnene, så barnet/børnene skal have mulighed for at have medbestemmelse og indflydelse i forhold til det, der vedrører dets/deres liv, med henblik på at opbygge selvstændighed og evne til at være en del af forpligtende fællesskaber. I Eventyrhaven er vi bevidste om, at barnets alder og udviklingsstrin (fysiske og mentale modenhed) er afgørende for graden af medbestemmelse og indflydelse. Gennem iagttagelser/filmning, refleksion og evaluering skal vi som pædagogiske medarbejdere sikre barnets perspektiv og medbestemmelse.

Barnet skal opleve sin tid i Eventyrhaven som demokratisk, hvor vi mener, at børnenes perspektiver tillægges stor værdi. Børnenes initiativer viser, hvilke strategier de har tillært sig, og det er de pædagogiske medarbejders fornemmeste opgave at se bag handlinger og være nysgerrige på, hvad barnet reelt forsøger at kommunikere.

Børns Leg

I Eventyrhaven har legen og fordybelsen stor værdi i sig selv. Med leg mener vi det, som langt de fleste forstår ved leg, men også leg som bekræftet som barnets udforskning af verden. Leg ser forskellig ud for et barn i almen og et barn med diagnosen infatil autisme. Vi prioriterer rammerne for legen højt, idet legen er en central del af, hvordan børn erfarer, og det er igennem legen, at barnet udforsker og skaber deres oplevelse af verden.

Børnenes leg er oftest baseret på lyst og fantasi, og børneinitieret leg vægtes højt. Læringsmiljøer i Eventyrhaven indbyder til spændende differentieret leg, hvor fantasi og legens magiske univers folder sig ud. De pædagogiske legemiljøer understøtter, at alle børn har mulighed for gennem leg at deltage i fællesskabet. Legen understøttes og udvikles gennem både rutiner, spontane og planlagte aktiviteter, og vi differentierer legemiljøet tilpasset efter børnenes udviklingsniveau.

Vi ser legen i tæt relation til barnets sociale liv. Igennem legen udvikles sociale færdigheder og social læring, som at afstemme, afkode og forhandle. Det er igennem den sociale læring, at barnet lærer at begå sig i dagtilbuddet og livet generelt.

Det er de pædagogiske medarbejdere, der understøtter børn i at lære at lege. Det er vores rolle, at hjælpe og igennem legen at guide børnene ind i fællesskabet og have fokus på, at alle børn har ret til at deltage i fællesskabet. Legen ses som en ressource til at arbejde med børn i udsatte positioner, ved at børn og voksne sammen kan udforske og eksperimentere sammen og følge børnenes initiativer. Fantasi og nysgerrighed understøttes af nærværende pædagogiske medarbejdere, som deltager og involverer sig i børnenes leg og er engagerede og nysgerrige. Pædagogiske medarbejdere som går forrest og deltager aktivt i legen og understøtter at følge børnenes spor og anerkender børnenes ideer og perspektiver.

Det brede læringssyn

I Eventyrhaven handler det pædagogiske læringsmiljø ikke om undervisning eller indlæring i traditionel forstand, men om børns dannelse og mestring. Med andre ord: "I Eventyrhaven skal børnene lære livet"

I Eventyrhaven ser vi læring som en integreret del af hele det pædagogiske tilbud. Læring foregår hele dagen og på tværs af barnets arenaer, og derfor ser vi både forældre og nærmiljø som en aktiv medspiller og aktør i forhold til børns læring. For at understøtte børnenes læring, er det vores ansvar, som pædagogiske medarbejdere, at skabe et trygt, inspirerende læringsmiljø, hvor alle børn med deres forskellige forudsætninger kan deltage. Børnene skal opleve plads, tid, ro og mødes med respekt for deres udgangspunkt. Pædagogiske medarbejdere er derfor fokuseret gennem nærvær og nysgerrighed at følge børnenes spor og interesser, for at kunne støtte og guide børnene i de aktiviteter/lege, de selv er optaget af, og støtte dem i fordybelse, hvor de har valgt at være.

I Eventyrhaven arbejder vi didaktisk ud fra et bredt læringssyn. Her arbejder vi med at skabe læringsmiljøer hele dagen og udnytte de fysiske rammer både ude og inde. Der er rum til både stille og vilde lege. Materialer og legetøj organiseres og gøres tilgængeligt, så det inspirerer til leg og aktivitet. Vi understøtter læringsmiljøer, der veksler mellem børneinitierede, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer og den pædagogiske tilgang er baseret på en legende og eksperimenterende tilgang, sammen med at vi inddrager børnenes perspektiver. I Eventyrhaven fremmes børns læring ved at udforske, eksperimentere, slippe fantasien løs og turde at fejle. "Kun ved at turde at fejle, tør vi at lære"

Samspil og relationer

For at sikre barnets trivsel, må barnet opleve sig som en del af et eller flere meningsfulde børnefællesskaber. De pædagogiske medarbejdere tager ansvar for relationen og understøtter en tæt og tillidsfuld relation, både mellem børn/børn og børn/voksne. Pædagogiske medarbejdere i Eventyrhaven er imødekommende og tilgængelige, og viser i både ord og handlinger, at de vil børnene. Det er vores overbevisning, at relationen er afgørende for udvikling. Børnene i Eventyrhaven skal mødes med og opleve glæde, smil og ikke mindst, at vi har det sjovt sammen.

Selvtillid og selvværd styrkes gennem omsorg, med en grundlæggende tillid til sig selv, sine egne evner og ikke mindst omverdenen. Omsorg tænker vi i Eventyrhaven som mere end den fysiske omsorg fra de pædagogiske medarbejders side. Omsorg er også de voksnes evne til at sætte sig i barnets sted og barnets mulighed for trygge tillidsfulde relationer, og pædagogiske medarbejdere, der er deltagende, engagerede og entusiastiske. Alle har en intention bag deres handlinger, og det er netop denne intention, som vi som pædagogiske medarbejdere er nysgerrige på. Vi ser barnet som ressourcefyldt, er nysgerrige på intentionen og handler på barnets initiativer – og sammen med barnet understøtter eller skaber gode strategier for samspil – særligt med fokus på børnefællesskaberne. Dialog, hvor vi lytter og svarer og går på opdagelse i hvis, hvordan osv. Nysgerrige mennesker, store som små møder andre åbent i samspillet og ser forskellighed som en styrke. Vi anerkender det, som barnet magter, barnets følelser og barnets bestræbelser og har i mindre grad fokus på selve resultatet. Vi guider og vejleder, ud fra barnet/børnene og situationen, så børn kan regulere sig i forhold til sig selv og deres samspil med andre.

De voksnes tid er opdelt i tid med børnene og tid uden børn, for at sikre nærvær og tilgængelighed. Vi vil se børn, der

mødes af voksne, som er nærværende i både deres verbale og nonverbale kommunikation. Vi støtter børnenes mulighed for deltagelse i store og små fællesskaber, samt fællesskaber, hvor vi sætter rammen. Strukturerede læringsmiljøer og tydelige roller bidrager til pædagogiske medarbejdere, der er nærværende.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Som barn skal man have mulighed for at lege, trives, udvikle sig, og lære i sunde fysiske, psykiske og æstetiske miljøer. At være i inspirerende rammer inde og ude, der er fleksible og støtter leg og læring er afgørende for barnet. Børn mødes med respekt og ligeværd af voksne, der guider, vejleder og som sikrer, at alle børn oplever sig vigtige for dem selv og fællesskabet. I Eventyrhaven skal læringsmiljøerne inde som ude emme af ”her har vi lyst til at være”. Rammer, som indrettes hyggelige, tydelige i sin funktion og hvad man kan og må, samt på samme tid både inspirerer børnenes fantasi og kreativitet. Lyd, luft og lys skal være muligt at regulere i forhold til børnegruppen.

I Eventyrhaven arbejder vi i fleksible læringsmiljøer, for at sikre det psykiske børnemiljø. Læringsmiljøer der rummer bevægelser, fordybelse og rum til ”bare at være” og indretning, som gør det nemt at skifte fra et læringsmiljø til et andet. Både børn og voksnes bevægelsesmønster og dagens opbygning er tænkt ind i rummenes funktioner, så rummene og læringsmiljøerne understøtter og komplementerer hinanden. På legepladsen arbejder vi med en indretning der både er tydelig og fleksibel. Hvad, der er tilgængeligt og hvornår, skal være tydeligt for alle børn og være tilpasset den aktuelle børnegruppe.

I Eventyrhaven understøtter både det fysiske, psykiske og æstetiske et ressourceorienteret børnesyn, hvor børns handlinger betragtes som initiativer, der bygger på intentioner. Det er altid de pædagogiske voksnes opgave at være nysgerrige på, om børnemiljøet understøtter børnenes intentioner, ressourcer og kompetencer, samt giver plads til både de små og store børnefællesskaber.

For at vi lykkes i Eventyrhaven skal vores børnemiljø afspejle det, som børnene vil – med andre ord er børnenes perspektiv afgørende for, at vi lykkes.

Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

For at fremme børnene i Eventyrhavens trivsel, læring, udvikling og dannelse, er det vores ansvar som pædagogiske medarbejdere at skabe et trygt, inspirerende og varierende pædagogisk læringsmiljø. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte legen, dagens rutiner og aktiviteter og børnenes mulighed for deltagelse og med børnenes perspektiver i fokus. Det pædagogiske læringsmiljø er, fra vi åbner, til vi lukker, og er inde som ude. Det pædagogiske læringsmiljø rummer leg, rutiner og aktiviteter, og bidrager til, at alle børn har mulighed for at deltage, og afspejler den aktuelle børnegruppe i Eventyrhaven.

Det pædagogiske læringsmiljø er børnenes og afspejler børnegruppen – nogle øjeblikke kan planlægges, og andre skal gribes i nuet. Fantasi og mulighed for at eksperimentere vægtes højt. Engagerede og entusiastiske pædagogiske medarbejdere, der er deltagende, udforskende og vægter de magiske øjeblikke højere end resultater. De voksne skal med deres deltagelse understøtte fastholdelse af barnets/børnenes deltagelse og fordybelse.

Afdelingerne er opdelt i mindre grupper, hvor alder og udviklingsniveau vil være differentieret fra gruppe til gruppe. I løbet af dagen sikres, at børnenes leg og aktiviteter, og rutiner sker på tværs af grupper. Det pædagogiske læringsmiljø skal sikre mulighed for, at børn leger uden voksne, børn leger med voksendeltagelse og pædagogiske medarbejdere, der går foran. Vores rutiner og vokseninitierede aktiviteter beskrives og dokumenteres, så kolleger og forældre får mulighed for at være bidragende. Beskrivelserne og måden vi arbejder på, må være tydelig, og samtidig med mulighed

for at gribe pædagogiske øjeblikke. God pædagogisk dømmekraft er en stor faglig kvalitet i Eventyrhaven. Det pædagogiske læringsmiljø betragtes som fleksibelt, så det hele tiden tilpasses gruppens/afdelingens børnegruppe og deres udviklingsbehov og interesser. Det pædagogiske læringsmiljø skal på én og samme tid være både kendt og omskifteligt. Det pædagogiske læringsmiljø appellerer med sin æstetik til det kropslige, følelser og børnefællesskaber. Det pædagogiske læringsmiljø skal i sin æstetik og indretning være handleanvisende, inspirerende og guidende i sig selv i forhold til muligheder, uden at være begrænsende. På den måde får alle børn mulighed for at deltage.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejde – samarbejde med forældre om børns læring

I Eventyrhaven bygger forældresamarbejde på tillid, respekt og ligeværdig dialog. Hvis børnene skal trives og udvikle sig i børnehaven, så kræver det et tæt og konstruktivt samarbejde mellem forældre og medarbejdere.

I Eventyrhaven ser vi forældrene som den vigtigste ressource og samarbejdspartner, da det er dem der kender deres barn bedst og har den største viden om netop deres barn. Det tætte samarbejde gør, at vi får et godt kendskab til den enkelte families ressourcer, og derigennem kan vi tilpasse vores forventninger til forældrene og samarbejdet. Alle forældre er forskellige og skal derfor mødes i overensstemmelse dermed.

I Eventyrhaven har vi struktureret vores forældresamarbejde dels for at sikre, at det foregår professionelt og dels for at sikre, at vi får afholdt og inddraget forældrene i de møder, aktiviteter og dialoger, som vi har vedtaget. Desuden rammesætter vi forældresamarbejdet i forhold til lokale traditioner, ønsker og den enkelte families ønsker og behov. Vi møder børn og forældre med positive forventninger og afstemmer gensidige forventninger i opstarten af samarbejdet. Ved det første møde er vi lyttende i forhold til at lære barnet at kende, så vi har det optimale udgangspunkt for at give barnet den bedste opstart i børnehaven.

Kontaktpædagogen, som er forældrenes primære samarbejdspartner, er tovholder i forhold til at sikre barnets trivsel, læring og udvikling i børnehaven. Indkalde til samtaler, udarbejde beskrivelser, sikre gode overgange, samt samarbejde med eksterne samarbejdspartnere. Vi samarbejder i det daglige i garderoben, via kontaktbøger og på Aula. Vi har desuden løbende forældresamtaler, hvor omdrejningspunktet er barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. I samtalerne har vi fokus på, hvordan vi i samarbejde med forældrene kan understøtte børns læring. Hvordan vi i samarbejde med forældrene kan sikre, at alle børn og forældre er en del af fællesskabet, da det er et fælles ansvar for medarbejdere, forældre og ledelse.

Vi inviterer til forældremøder, hvor vi arbejder med aktuelle temaer og det, der rører sig i Eventyrhaven, og derudover holder vi en forårsfest/arbejdsdag, hvor samværet og hyggen er i højsædet.

2.4 Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaber

At være i en udsat position, kan alle komme til at opleve, både børn i almen og special. I Eventyrhaven betragter vi børn i udsatte positioner som øjebliksbilleder, da vi grundlæggende har troen, håbet og tilliden til, at vi kan støtte barnet og familien i at ændre denne position. En undtagelse kan være børn med handicap, hvor det kan placere barnet i en mere vedvarende udsat position, men vi vil arbejde, sammen med forældrene, på at det bliver en livsbetingelse fremfor en udsat position.

I Eventyrhaven har små væsener nemlig også mulighed for at blive store helte!

Vi skal være ambitiøse på alle børns vegne og grundlæggende tro på, at alle børn kan mere end det umiddelbart kan virke til. I Eventyrhaven vægter vi, at alle børns uanset kompetencer bliver mødt med en velfunderet faglighed, positive forventninger og med mulighed for at opleve sig tilpas udfordret og derved at kunne mestre blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. De pædagogiske medarbejdere skaber rammerne for, at alle børn med deres forskellige forudsætninger deltager og oplever sig som en del af børnefællesskaberne. Vi skaber differentierede læringsmiljøer og børnefællesskaber, hvor alle kan deltage og udvikle sig uanset udviklingsniveau. Vi betragter deltagelse ud fra barnets oplevelse af at være deltagende.

Vi vægter en genkendelig og forudsigelig hverdag for børnene med tryghed og stabilitet i samvær med engagerede, guidende og nærværende voksne. Vi sikrer pædagogiske bagdøre, og er bevidste om, at skabe læringsmiljøer med forskellige øvebaner, perspektiver og børnefællesskaber, som tilgodeser det enkelte barns specifikke behov, samtidig med at vi giver plads til spontanitet.

Relationer og venskaber er afgørende for at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. Vi giver mulighed for, at det enkelte barn kan vise initiativ, og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, samt mulighed for at prøve forskellige positioner. Vi hylder forskellighed og ser det som en styrke og italesætter det ind i børnefællesskabet. Børn i udsatte positioner kan have udviklet uhensigtsmæssige strategier, men vi er opmærksomme og nysgerrige på, hvad der ligger bag ved adfærden, for at kunne hjælpe og støtte barnet.

”Der er mere i ham, end I regner med – og temmelig meget mere end han selv aner”

Når vi oplever børn i udsatte situationer, så handler vi, og i alle mulige tilfælde sammen med barnets forældre. Vi taler om det, vi ser på en værdig og ordentlig måde, og er vedholdende i at afprøve pædagogiske tiltag og sikre barnets og forældrenes deltagelse i fællesskabet.

2.5 Sammenhæng i overgange

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til overgange.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til overgange? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Sammenhængende overgange

I Eventyrhaven arbejder vi systematisk med at sikre den bedst mulige overgang for det enkelte barn - uanset om det er til distriktsskolen Aulum/Hodsager Skole eller det er til et tilbud om specialskole. At have fokus på en sammenhængende overgang indebærer, at vi i Eventyrhaven vægter et tæt samarbejde med både forældre og eksterne samarbejdspartnere. Vi ser det som et fælles ansvar og forpligtelse, at børnene får den bedst mulige overgang. Forældrenes deltagelse, viden om barnet og familien er afgørende for de gode overgange.

Overgange i Eventyrhaven består af overgange udefra, interne overgange, overgang til eksterne dagtilbud og overgang til skole (Almen og special).

For at skabe de bedst mulige overgange vægter vi kendskabet til hinanden både internt og eksternt. Ved at have forståelse for hinandens rammer kan vi arbejde med mere flydende overgange med fælles retning. Vi inviterer til bredt og tæt samarbejde både internt og eksternt og arbejder med løbende besøg og kommunikation, både skriftlig, mundtligt og visuelt. Vores interne samtalestruktur og samtalskabeloner understøtter det pædagogiske arbejde med overgange og samarbejdet med forældre omkring arbejdet med vores overgange.

Vi har særligt fokus på de interne overgange. Dialog, strukturerede beskrivelser og information er centrale i vores pædagogiske arbejde med interne overgange. Vi har faste milepæle i forhold til barnets udvikling, tydelige forventninger til, hvornår der laves status på barnets udvikling, og der deles informationer gennem referater fra møder og forældresamtaler, samt de informationer og de data, vi arkiverer i ”Hjernen og hjertet” og på sharepoint.

I Eventyrhaven arbejder vi ud fra et årshjul, som definerer og rammesætter samarbejdet mellem skole og daginstitution for Almengrupperne. Dette indebærer, at vi det sidste år har tæt samarbejde med skolen om at skabe genkendelighed og trygge rammer via faste besøg, førskolesamtaler, skoleafklarende samtaler og overleveringssamtaler. Vi arbejder hele tiden på at gøre samarbejdet med skolen endnu tættere, da vi arbejder for at give børnene det bedste tilbud. For at skabe de bedst genkendelige og trygge rammer ved overgangen til skole sender vi faste medarbejdere med til at understøtte en vellykket overgang.

For at vi, som professionelle pædagogiske medarbejdere, kan understøtte de kommende skolebørns overgang til skole bedst muligt, arbejder vi alle i afdelingen med samling af de kommende skolebørn det sidste år af barnets børnehavetid. Det er i forskellige løsninger fra afdeling til afdeling. Her arbejdes systematisk med at understøtte centrale elementer på tværs af dagtilbud og skole. Et pædagogisk skoleunderstøttende læringsmiljø indebærer i Eventyrhaven ikke undervisning, men at barnet gennem deltagelse i de pædagogiske læringsmiljøer skal opleve at have positive erfaringer med at deltage i forpligtende fællesskaber, hvor fordybelse og vedholdenhed er centrale elementer. At barnet understøttes i at have motivationen og lysten til at lære, og at barnet understøttes i at turde møde nye udfordringer nysgerrigt og har mod på det ukendte.

3 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Inddragelse af lokalsamfundet

I Eventyrhaven har vi mange muligheder for at inddrage lokalmiljøet i arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø for børn. Alle tre afdelinger ligger i gåafstand fra butikker, busser, hal, skoler, plejehjem, kirker, biblioteker etc.

Vi værdsætter og udnytter de læringsmiljøer, vi har i lokalmiljøet, på mange forskellige måder. Børnene deltager i indkøb, låner bøger på biblioteket, og i forbindelse med fastelavn slår de ældste børn f.eks. katten af tønden på plejehjemmet. I forbindelse med julen bruger vi møllen, bager småkager hos bageren og er til børnegudstjeneste i kirken sammen med dagplejen og en privat børnehave.

I lokalsamfundet er der både små og store erhvervsdrivende, som vi har mulighed for at lave aftaler med om besøg enten hos dem eller hos os. Derudover har vi brandstation, maskinstation og byggemarkeder som altid giver en masse inspiration til nye lege og læringsmiljøer i børnehaven. Anlægget midt i Aulum by bliver også brugt flittigt til leg, naturoplevelser, samvær og hyggestunder med madpakker.

Eventyrhaven ligger i et naturskønt område med masser af natur i nærheden. Vi kan bruge skoven, Stoubæk Krat, og et bondegårdsbesøg er også altid en mulighed for læring, sanseindtryk og oplevelser, som så igen giver inspiration til nye lege og viden.

Bestyrelsen i Eventyrhaven afholder ca. 6 møder årligt.

Bestyrelsen inddrages løbende i arbejdet med læreplanen og når det er relevant, tages punkter op omkring læreplansarbejdet. Bestyrelsen er inddraget omkring de overordnede principper og inddrages også i forhold til evaluering af læreplanen.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Som barn skal man have mulighed for at lege, trives, udvikle sig, og lære i sunde fysiske, psykiske og æstetiske miljøer.

At være i inspirerende rammer inde og ude, der er fleksible og støtter leg og læring er afgørende for barnet. Børn mødes med respekt og ligeværd af voksne, der guider, vejleder og som sikrer, at alle børn oplever sig vigtige for dem selv og fællesskabet. I Eventyrhaven skal læringsmiljøerne inde som ude emne af "her har vi lyst til at være". Rammer, som er indrettet hyggelige, tydelige i sin funktion og hvad man kan og må, samt på samme tid både inspirerer børnenes fantasi og kreativitet. Lyd, luft og lys skal være muligt at regulere i forhold til børnegruppen.

I Eventyrhaven arbejder vi i fleksible læringsmiljøer, for at sikre det psykiske børnemiljø. Læringsmiljøer der rummer bevægelser, fordybelse og rum til "bare at være" og indretning, som gør det nemt at skifte fra et læringsmiljø til et andet. Både børn og voksnes bevægelsesmønster og dagens opbygning er tænkt ind i rummenes funktioner, så rummene og læringsmiljøerne understøtter og komplementerer hinanden. På legepladsen arbejder vi med en indretning, der både er tydelig og fleksibel. Hvad der er tilgængeligt og hvornår, skal være tydeligt for alle børn og være tilpasset den aktuelle børnegruppe.

I Eventyrhaven understøtter både det fysiske, psykiske og æstetiske et ressourceorienteret børnesyn, hvor børns handlinger betragtes som initiativer, der bygger på intentioner. Det er altid det pædagogiske personales opgave at være nysgerrige på, om børnemiljøet understøtter børnenes intentioner, ressourcer og kompetencer, samt giver plads til både de små og store børnefællesskaber.

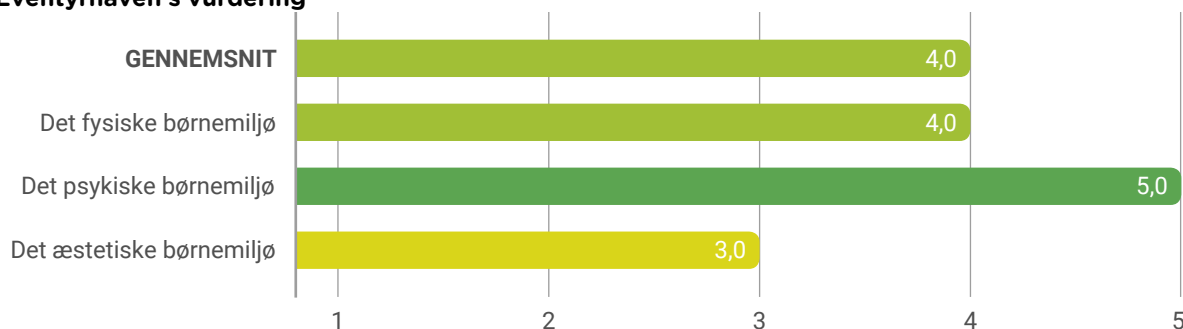
For at vi lykkes i Eventyrhaven skal vores børnemiljø afspejle det, som børnene vil – med andre ord er børnenes perspektiv afgørende for, at vi lykkes.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Eventyrhaven's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

3.2.1.1 Eventyrhaven's vurdering

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

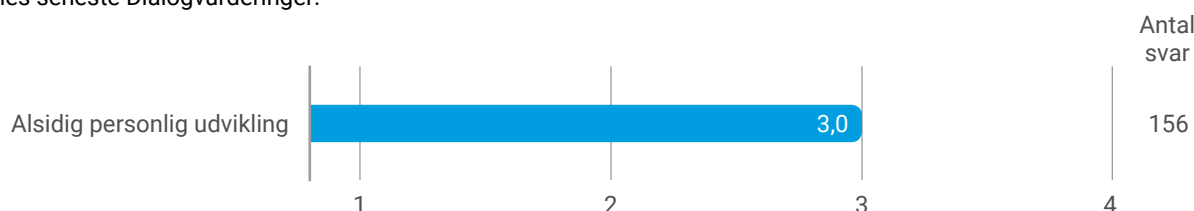
4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I vores arbejde med alsidig personlig udvikling, understøtter de pædagogiske medarbejdere gennem arbejdet ud fra vores pædagogiske grundlag, børnene i at lykkes med følgende:
(nedenstående er en målsætning, som tager afsæt i børnegruppen i almen og IKKE en facitliste)

Prøver sig selv af i forskellige situationer og sammenhænge:

- kan indgå i samspil med børn med andet køn, alder, social og kulturel baggrund end sig selv
- veksler mellem at være iagttagende og initiativtagende
- kan veksle mellem forskellige roller, når han/hun leger rollelege med andre børn

Udviser engagement og gåpåmod:

- øver sig i at håndtere afslag fra andre børn
- giver udtryk for sine meninger og ønsker
- fortæller, hvad han/hun vil være med til og ikke med til

Kan fordybe sig og udviser vedholdenhed:

- kan holde fokus på en igangsat aktivitet i længere tid
- bliver ved i aktiviteten selvom det er svært
- kan vende tilbage til en leg eller aktivitet efter afbrydelse

4.2 Social udvikling

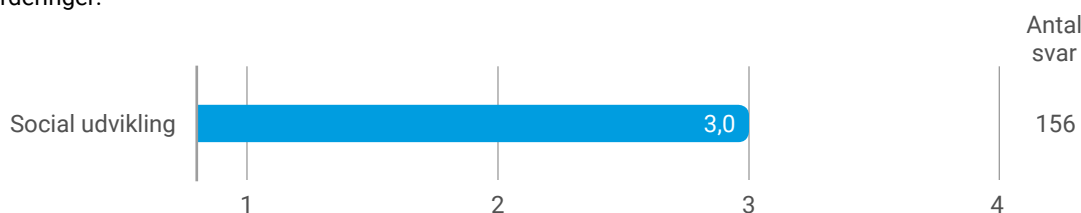
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I vores arbejde med social udvikling, understøtter de pædagogiske medarbejdere gennem arbejdet ud fra vores pædagogiske grundlag, børnene i at lykkes med følgende::
(nedenstående er en målsætning, som tager afsæt i børnegruppen i almen og IKKE en facitliste)

Kan etablere relationer:

- fortæller positivt om andre børn
- hjælper, trøster og etablerer venskaber
- tager kontakt til andre børn og opfordrer til at lege, snakke og være sammen

Udviser empati/øget mentalisering:

- udviser tolerance og accept over for andre
- opfordrer og inviterer andre til at være med i det sociale fællesskab
- reagerer når andre har brug for hjælp

Udviser begyndende forståelse for demokratiske spilleregler:

- samarbejder, søger fælles løsninger og øver sig i at indgå kompromiser
- i tale og leg øver han/hun sig i at skelne mellem godt og ondt, mellem rigtigt og forkert og mellem sandhed og løgn
- kan vente på tur (i kortere tid)

4.3 Kommunikation og sprog

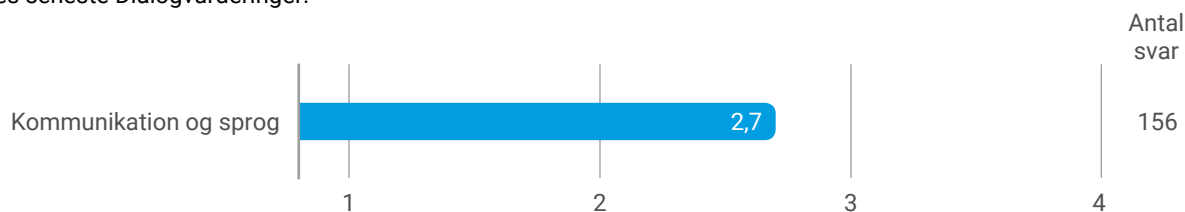
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I vores arbejde med sprog og kommunikation,

understøttes de pædagogiske medarbejdere gennem det fokuserede uddannelsesforløb i Nebula, læseleg og sangglad Mini og vores pædagogiske grundlag. Målet er at skabe samspil, lege- og læringsmiljøer der understøtter børnene i at lykkes med følgende:

(nedenstående er en målsætning, som tager afsæt i børnegruppen i almen og IKKE en facitliste)

Kan forstå og bruge sproget i sociale fællesskaber:

- kan modtage og forstå en besked
- kan svare detaljeret på spørgsmål med en længere forklaring
- har en forståelse for at en samtale består af skiftevis tale og lytte

Kan sætte ord på sine tanker, behov og ideer:

- håndterer problemer og konflikter ved hjælp af sproget
- giver udtryk for sine tanker og følelser
- bruger sproget til at udtrykke egen vilje og egne ønsker

Viser interesse for den skriftsproglige verden, herunder symboler og tegn:

- har begyndende interesse for tal
- kan genkende enkelte bogstaver
- prøver at forstå de ord, symboler og logoer, som han/hun møder

4.4 Krop, sanser og bevægelse

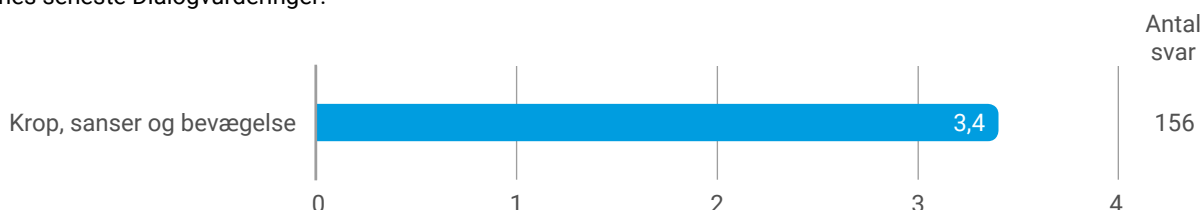
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.

- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

I vores arbejde med krop, sanser og bevægelse, understøtter personalet børnene i at lykkes med følgende: (nedenstående er en målsætning, som tager afsæt i børnegruppen i almen og IKKE en facitliste)

Udviser bevægelsesglæde:

- kan lide at bruge sin krop på forskellige måder (fx dans, tumlelege, cykle, gyngesving mv.)
- kan lide at deltage i aktiviteter, hvor han/hun udsættes for forskellige sanseindtryk
- kan lide at være fysisk aktiv, så pulsen kommer op

Er fortrolig med sin krop:

- beskriver de kropslige fornemmelser af glæde, frygt, vrede og ked-af-det-hed
- fornemmer sin krops signaler (fx varme, kulde, sult, træthed, smerte mv.)
- kan mærke og finde ro i egen krop

Kan koordinere grundbevægelser:

- bevæger i højere grad kroppen sikkert i forskellige forhindringer og terræn
- kan slå kolbøtter og hinke på et ben
- kan bruge begge hænder i et koordineret samarbejde
- klarer selvstændigt af- og påklædning

4.5 Natur, udeliv og science

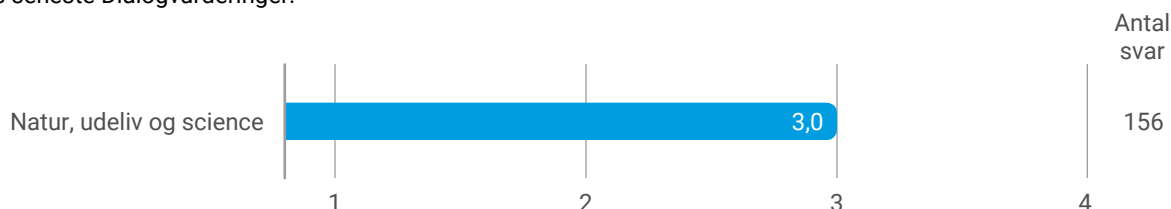
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I vores arbejde med natur, udeliv og science, understøtter de pædagogiske medarbejdere gennem arbejdet ud fra vores pædagogiske grundlag, børnene i at lykkes med følgende:
(nedenstående er en målsætning, som tager afsæt i børnegruppen i almen og IKKE en facitliste)

Viser lyst og interesse for oplevelser i naturen:

- bruger bevidst materialer fra naturen i sin leg.
- spørger fx til, hvad der er spiseligt, giftigt, sundt, usundt, i orden og ikke i orden.
- vil gerne med på ture i naturen og viser glæde ved at lege og færdes i naturen.

Observerer og undersøger naturfænomener:

- undersøger insekter og dyrs færden under jord, blade og sten.
- er nysgerrig i forhold til menneskets påvirkning på/af og samspil med naturen.
- kender til og kan have dialog om fx. vind, temperatur og nedbør.

Ser efter og identificerer former, mængder og mønstre i omgivelserne:

- har begyndende forståelse for årsag, virkning og sammenhænge.
- fortæller om tegn på døgnets og årstidernes skiften.

- benytter kategorier som vægt, form, længde og antal når han/hun undersøger naturens materialer.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

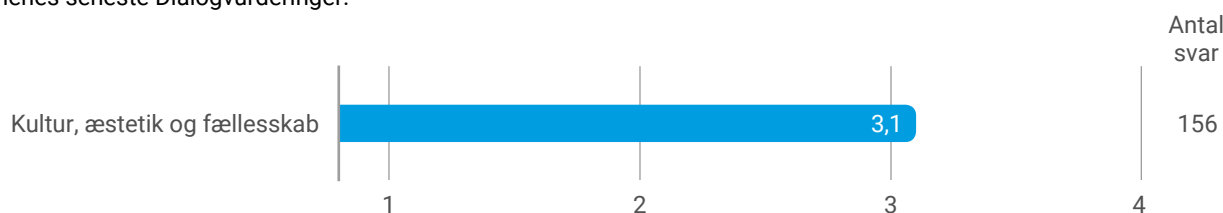
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I vores arbejde med kultur, æstetik og fællesskab, understøtter de pædagogiske medarbejdere gennem arbejdet ud fra vores pædagogiske grundlag, børnene i at lykkes med følgende::
(nedenstående er en målsætning, som tager afsæt i børnegruppen i almen og IKKE en facitliste)

Er fantasifuld og kreativ:

- deltager og skaber rolle- og regellege med forskellige temaer og udtryksformer.
- udfolder sine idéer i konkrete kreative aktiviteter.
- former i ler, tegner, fortæller historier, synger, danser, klæder sig ud og kombinerer nogle af disse.

Er opmærksom på egen og andres kulturer:

- leger rolle- og andre børnelege, hvor forskellige kulturelle aspekter indgår.
- genkender traditioner og tilbagevendende begivenheder fx fastelavn, sommerfest osv.
- undersøger og vil gerne forstå det, der er anderledes.

Er deltagende i forskellige kulturelle oplevelser:

- deltager i dagtilbuddets traditioner.
- kan lide at kigge på og tale om billeder og kunst fx i bøger, på tablet eller lignende.
- kan genfortælle et eventyr eller en fortælling.
- vil gerne deltage i højtlesning og se teater, tegnefilm, børnefilm mv.

5 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

5.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Evaluerende pædagogisk praksis/evalueringskultur

Børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse er og bliver et voksent ansvar. For at vi, som professionelle pædagogiske medarbejdere, kan fastholde fokus på det, der virker, barnets ressourcer og have mod til at gå nye veje, kræver det en stærk evaluerende pædagogisk praksis. Vi er ikke i mål og måske kommer vi det aldrig, da vi hele tiden bliver klogere på vores praksis og tager nye input in. Vi gør med sikkerhed det bedste vi kan.

Dokumentation

Den pædagogiske dokumentation skal give mening på flere niveauer, og her er det vigtigt hvilken eller hvilke målgrupper, der er for dokumentationen:

- o For og med børnene
- o For forældrene
- o For øvrige samarbejdspartnere – f.eks. støtte eller anden fagspecifik vejledning
- o Internt for de pædagogiske medarbejdere

I Eventyrhaven oplever vi at have en høj grad af dokumentation. Fokus er på den didaktiske dokumentation, så vores dokumentation også indeholder, hvorfor legene er vigtige, børnenes trivsel, børnefællesskaber og udvikling/læring. Vi skal professionalisere dokumentationen, så den på samme tid giver forældrene/øvrige indsigt i vores faglighed, og samtidig sikrer det bedste udgangspunkt for refleksion og evaluering. Evalueringen og den efterfølgende justering sker i forhold til rutiner og læringsmiljøer inde, som ude, hvor vi er nysgerrige på "Giver det mening for børnenes læring, udvikling, trivsel og dannelse?" og "hvad gør, at vi lykkes eller ikke kom i mål?"

I Herning Kommune er "Hjernen og Hjertet" et centralt redskab til både dokumentation og evaluering. I Eventyrhaven arbejder vi kontinuerligt på at sikre så få arbejdsgange i forhold til dokumentation og evaluering, men med det største udbytte. Noget passer ikke ind i "Hjernen og Hjertet", og derfor kan det give mening for processen eller selve resultatet

af dokumentation at gøre andet – så længe det er et bevidst tilvalg. Fokus er inddragelse af barnets/børnenes perspektiv, så vi løbende stiller os selv spørgsmålet "Hvad er det børnene får ud af det, og hvilke ord bruger de om deres oplevelser?"

Evaluering

Evaluering skal give mening, og det skal være enkelt og udbytterigt på én gang. Nok vigtigst skal der i Eventyrhaven være plads til at fejle! Barnets perspektiv er og skal være grundstenen i den pædagogiske praksis og grundlæggende i den evaluerende praksis..

Vores mødestruktur er planlagt med det perspektiv, at der skal være fokus, plads til implementering og ikke mindst systematisk evaluering. Evalueringerne skal slutte af med perspektivering, så vi er sikre på, at vores næste, bedste handlinger er ud fra der, hvor vi er kommet til. Samme didaktiske systematik følger det pædagogiske arbejde i "Hjernen og Hjertet", samt de "SMITTE" og "udviklingsplaner", de enkelte stuer/grupper og pædagoger udarbejder.

Kollegial nysgerrighed skal understøttes af pædagogisk ledelse, som er tæt på den pædagogiske praksis og som "oversætter" det pædagogiske grundlag til hverdagen, når nødvendigt. Desuden har vi i Eventyrhaven en trivselsvejleder og sprogvejleder, som bidrager med professionel specialiseret viden og nysgerrig/undersøgende tilgang.

5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I Eventyrhaven evaluerer vi efter hver udviklingsperiode på 6 måneder. Evaluering som tages med i Forældrebestyrelsen og danner grundlag for en revidering af elementer i den pædagogiske læreplan, samt det er den enkelte evaluering, der viser, hvilket fokus der er behov for i forhold til den samlede pædagogiske læreplan for den kommende udviklingsperiode.

6 MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING

6.1 Arbejdet med den pædagogiske læreplan

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

De sidste 2 år har vi haft særligt fokus på implementeringen af det pædagogiske grundlag, så vi ser det lever i den pædagogiske praksis og i samspillet på de enkelte stuer og hos pædagogiske medarbejdere. Vores afholdelse af GRUS har været omdrejningspunktet for at sikre de enkelte teams' refleksion over deres pædagogiske praksis holdt op mod det pædagogiske grundlag.

Siden efteråret 2022 har vi haft særligt fokus på den kommunikative og sproglige udvikling gennem kvalificering af de pædagogiske medarbejdere med Sprogklars "Nebula", samt læseleg og Sangglad mini i vuggestuegrupperne.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Vi har ændret vores mødestruktur fra personalemøder til udviklingsmøder og udviklingsdage, implementeringsmøder, evalueringsmøder og koordineringsmøder, hvor den praktiske koordinering tages.

Vi har udarbejdet et internt skema for det didaktiske for at sikre refleksionen og analyse i det pædagogiske arbejde. Vores didaktiske skema er en kombination af udviklingsplanen og analysemodellen fra Herning model dagtilbud og SMTTE.

Vi har uddannet ca. halvdelen af medarbejderne i ICDP, hvor evaluering af praksis primært foregår gennem videoanalyse. En metode, som var mere udbredt i special før ICDP uddannelsen.

Rammne for GRUS er evaluering af det pædagogiske arbejde og kvaliteten af samme.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Vi har afviklet en udviklingsdag, hvor den pædagogiske læreplan er præsenteret og tydeliggjort den røde tråd, for at sikre at den pædagogiske læreplan er meningsgivende. Vores afholdelse af GRUS har været en evaluering af det pædagogiske arbejde, samt at fokus på det pædagogiske grundlag er blevet fastholdt i hverdagen hos de enkelte teams og hos den enkelte pædagogiske medarbejder.

6.2 Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

Den pædagogiske læreplan

- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
  - Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.
- Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:
    - Børnegruppens trivsel og læring
    - Børn i udsatte positioners trivsel og læring
    - Tosprogede børns trivsel og læring
    - Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
  - Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Gennem vores pædagogiske møder og afholdelse af GRUS har vi erfaret at det kan være svært at begrænse et enkelt emne i evalueringer og refleksioner. Vores primære udviklingsfokus har senest været: Kommunikation og sprog - hvor vi har evalueret på det fysiske lege- og læringsmiljø med et særligt fokus på børnefællesskaber, samt de voksnes interaktion med børnene.

Det har givet anledning til ændringer og justeringer af de fysiske lege- og læringsmiljøet. Øget bevidstheden hos de pædagogiske medarbejdere om vigtigheden og børnenes øgede læring og udvikling, gennem forholdsvis små justeringer.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi har samlet data gennem sprogvurderinger, sprogtrapper og gennem fotos, samt dialogprofiler. Desuden er der udarbejdet sproglige handleplaner, og didaktiske skemaer, samt videooptagelser.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi er blevet opmærksomme på at der fra ledelsen i forhold til både udarbejdelsen, opfølgning af handleplaner (sproglig handleplan og didaktisk skema) for at sikre børnenes udbytte. Vi oplever børnene bedre kan fastholde fokus, der er

færre konflikter og børnene har en reel større mulighed for at være selvstændige. Både i specialgrupperne og almen grupperne har vi særligt oplevet hvordan børnene har fået øje for det lidt større fællesskab og ser i højere grad leg med flere børns deltagelse - understøttet af voksne, som guider og giver positive anvisninger. Vi oplever et indemiljø med mere ro gennem arbejde i mindre grupper og mere hensigtsmæssig positionering af det pædagogiske personale.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vi har besvaret en del af dette ovenfor, hvor vi tænker det giver mening i sammenhængen. Justering og regulering af lege- og læringsmiljøerne er et grundvilkår og vil være en naturlig fast del af den pædagogiske evaluering. Vi justerer den pædagogiske praksis på flere niveauer:

- barn og voksen samspillet
- på temaet, både i forhold til børn og de voksne
- i forhold til afdelingerne, samt hele organisationen

Det tætte samarbejde med forældrene og vores TVÆRS team (AKT, Sprogvejleder og Ergoterapeut), samt den pædagogiske ledeelse giver anledning til refleksioner og justeringer, så det pædagogiske arbejde vi laver giver mening for den aktuelle børnegruppe.

Vores pædagogiske tilsyn giver også anledning til justeringer og reguleringer.

6.3 Inddragelse af forældrebestyrelsen

"Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Det er en kommende proces i Forældrebestyrelsen, efter vi har haft det sidste pædagogiske tilsyn i juni 2023. Der drøftes generelt det nærværende i forhold til den pædagogiske praksis på vores møder i Forældrebestyrelsen.

6.4 Det fremadrettede arbejde

"En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vores fremadrettede fokus er målrettet følgende:

- De anbefalinger der kommer i rapporterne fra de pædagogiske tilsyn
- De 5 anbefalinger der er kommet i rapporten vedr. kvalitet i dagtilbud 0-3 år

- De opmærksomhedspunkter som er kommet gennem vores afvikling af GRUS

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Lige nu har vi oplevelsen af en god struktur for evaluering og refleksion.

Vi vil introducere en kvartalsvis opfølgningssamtale med den enkelte kontaktpædagog fra september 2023. Målet er at sikre den tætte dialog og mulighed for opfølgning, sparring og fastholdelse af fokus.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Vi har gennemgået de enkelte temaer i det pædagogiske grundlag og vi vil gennemgå de 6 temaer fra den pædagogiske læreplan

7 UDVIKLINGSPLANER

Eventyrhaven har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.